

Rijksoverheid

Donoren zijn van levensbelang

**Er komt een
nieuwe donorwet
op 1 juli 2020.**

Meer informatie op
www.rijksoverheid.nl/orgaandonatie

NEDERLANDSE TRANSPLANTATIE STICHTING

Donoren zijn van levensbelang

Donororganen en -weefsels zijn nodig om ernstig zieke mensen te helpen. Deze mensen staan op een wachtlijst voor bijvoorbeeld een nier, longen of hartkleppen. Ze moeten vaak lang wachten. Soms komt een orgaan zelfs te laat, en overlijden mensen. Voor hen is het van levensbelang dat zo veel mogelijk mensen laten weten of zij na overlijden donor willen zijn.

Keuze vastleggen

Je keuze vastleggen kan direct via donorregister.nl na inloggen met je DigiD. Of via het online formulier op donorregister.nl dat je kunt invullen en opsturen. Je kan ook je keuze vastleggen met het papieren donorformulier dat je bij de gemeente kunt ophalen.

'Mijn longen zijn het mooiste denkbare geschenk dat ik heb kunnen krijgen. Eigenlijk is het jammer dat ik de donor zelf niet kan bedanken. Ik weet niets van die persoon, dat hoeft ook niet, want mijn dankbaarheid is er niet minder om.'

— Nico van der Meij,
ontvanger donorlongen

Veelgestelde vragen

Om een bewuste keuze te kunnen maken is heldere informatie nodig. In deze folder beantwoorden we daarom enkele veel voorkomende vragen over orgaan- en weefseldonatie.

Op **1 juli 2020** komt er een nieuwe donorwet die regelt dat iedereen vanaf 18 jaar in Nederland geregistreerd wordt in het Donorregister. Jouw keuze over orgaandonatie kun je zelf maken, vastleggen en wijzigen. De keuzes zijn: **ja, nee, mijn partner of familie beslist** of **een door mij gekozen persoon beslist**. Als je nog geen keuze hebt gemaakt voor 1 juli 2020, dan kun je worden geregistreerd met 'geen bezwaar tegen orgaandonatie'. Ook deze registratie kun je wijzigen.

Meer informatie over deze wet vind je op rijksoverheid.nl/orgaandonatie

Wil je meer weten?

Kijk dan op transplantatiestichting.nl. Daar vind je uitgebreide informatie over orgaan- en weefseldonatie en ook folders die je kunt bestellen. Je kunt vragen over donatie en registratie ook persoonlijk stellen aan onze medewerkers. Bel dan 0900 - 821 21 66, of mail naar vragen@transplantatiestichting.nl.

Wie kan donor zijn?

In Nederland kan iedereen van 12 jaar en ouder zich als donor registreren. Ook mensen die ouder zijn, of ziek zijn en medicijnen gebruiken. Kort voor, of na het overlijden onderzoeken artsen heel zorgvuldig of organen en weefsels nog geschikt zijn om te transplanteren. Organen zijn niet altijd geschikt, bijvoorbeeld door slijtage, een ziekte of medicijngebruik. Toch zijn er dan soms nog wel andere organen en weefsels die geschikt zijn om te doneren.

Welke organen kun je na overlijden doneren?

Hart

Het hart pompt het bloed door het lichaam. Iemand heeft een harttransplantatie nodig bij een zeer ernstige hart- of hartspierziekte.

Longen

De longen zorgen voor zuurstof in ons bloed. En via de longen ademen we de afvalstof CO₂ uit. Patiënten met een ernstige longziekte krijgen te weinig zuurstof of kunnen de afvalstoffen niet uitademen. Daardoor kunnen ze stikken en dan zijn donorlongen de enige oplossing.

Nieren

De nieren maken het bloed schoon. Ze verwerken afvalstoffen en laten die uit het lichaam verdwijnen, samen met vocht dat teveel is: plas (of urine). Als de nieren niet goed werken, vergiftigt het lichaam zichzelf.

Lever

De lever maakt giftige stoffen onschadelijk. Ook maakt hij gal, dat zorgt voor een betere opname van vet in de darm. Ook maakt de lever belangrijke eiwitten die het lichaam nodig heeft. Is de lever ziek, dan kan hij de giftige stoffen niet meer onschadelijk maken en afvoeren. Dan is een levertransplantatie nodig.

Alveesklier

De alveesklier heet ook wel pancreas. Dit orgaan maakt het hormoon insuline. Insuline regelt de energie van het lichaam. Als er te weinig insuline is, noemen we dat suikerziekte, of diabetes.

Dunne darm

De dunne darm haalt alle voedingsstoffen uit het eten. Een transplantatie is nodig als de dunne darm veel te kort is geworden door een ziekte.

‘Over de keuze ja of nee wil ik goed nadenken. Het is een belangrijke beslissing die je niet zomaar neemt.’

— Phaedra

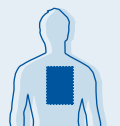

Welke weefsels kun je na overlijden doneren?

Oogweefsel

Mensen met een troebel hoornvlies kunnen alleen weer zien met een nieuw hoornvlies. Een bril of contactlenzen helpen dan niet. Hoornvliezen maken deel uit van de ogen, net als de oogrok. De oogrok is het buitenste witte laagje van het oog. Artsen kunnen dit soms gebruiken om beschadigde ogen en oogleden te herstellen. Bij donatie wordt het hele oog verwijderd en vervangen door een kunst oog. De ogen worden daarna gesloten.

Huid

Huid is nodig voor brandwonden. Door getransplanteerde huid heeft iemand minder pijn en minder grote littekens. Artsen halen bij de donor een heel dunne laag huid van de rug, de linker- en rechterzij en van de achterkant van de benen; nooit van andere plaatsen op het lichaam. Soms kunnen ze ook een dikkere laag van de rug halen. Deze kunnen ze bewerken en gebruiken voor mensen met diepe wonden.

Hartkleppen en bloedvaten

Hartkleppen zorgen ervoor dat het bloed niet kan terugstromen in het hart. Als de hartkleppen niet goed werken, kan het hart het bloed niet goed door het lichaam pompen. Voor hartklepdonatie halen artsen het hele hart uit het lichaam. Bij donatie van bloedvaten gaat het vaak om de lichaamsslagader (aorta). Dit bloedvat is van levensbelang. Ook het bloedvat uit de dijbeen kan worden gebruikt voor transplantatie. Een arts kan een dijbeenbloedvat gebruiken om patiënten te helpen bij wie de eigen bloedvaten beschadigd zijn.

Bot-, kraakbeen- en peesweefsel

Donorbot is nodig om beschadigd bot te vervangen, bijvoorbeeld als iemand kanker heeft, of bij heupoperaties. Als artsen bepaalde ziektes bij iemand behandelen, kan er kraakbeen of pezen nodig zijn. Artsen kunnen verschillende botten uit het lichaam van een donor halen. Er komt een kunstbot voor terug.

Wanneer is orgaandonatie mogelijk?

Orgaandonatie is alleen mogelijk als iemand op de intensive care of de spoedeisende hulp in een ziekenhuis overlijdt. Organen doneren kan als je hart en je bloedsomloop zijn gestopt, maar ook als je hersenen definitief niet meer werken (hersendood).

Organen hebben zuurstof nodig om geschikt te blijven voor transplantatie. Iemand die hersendood is, kan niet meer zelfstandig ademen. Een beademingsmachine kan het ademen een tijd overnemen. Daardoor blijven de organen zuurstof krijgen en kunnen ze uitgenomen worden voor transplantatie. Wanneer je hart en de bloedsomloop zijn gestopt neemt de zuurstof in je organen gauw af. Donatie moet dan snel na overlijden gebeuren.

Gaat donatie in elk ziekenhuis hetzelfde?

De donatieprocedure gebeurt in alle ziekenhuizen op dezelfde manier. Daarvoor zijn landelijke regels en protocollen. Als je hierover meer wilt weten, kun je terecht op transplantatiestichting.nl/medische_procedure.

‘Mijn moeder stond als donor geregistreerd. Toen zij overleed hebben we daar als familie enorm veel aan gehad. We zien wat het heeft gegeven, niet wat het heeft weggenomen. Dat ze mensen iets heeft kunnen geven en dat de transplantaties zo succesvol zijn geweest, maakt het feit dat het zo plotseling is gegaan minder zinloos.’

— Timna, nabestaande

Wanneer is weefseldonatie mogelijk?

Voor weefsels is het niet belangrijk dat er nog zuurstof in het bloed zit. Dus ook als je buiten het ziekenhuis overlijdt, kunnen weefsels nog geschikt zijn voor transplantatie. Dat kan nog tot 24 uur na overlijden als het lichaam gekoeld is.

Is er iemand die de familie begeleidt?

Tijdens de donatieprocedure wordt de familie goed begeleid. Dit doet een speciaal daarvoor opgeleide medewerker van het ziekenhuis, of de huisarts. Zij beantwoorden ook alle vragen van de familie. Familie heeft altijd tijd om afscheid te nemen. Dat kan voor, maar ook na de donoroperatie.

De donatieprocedure neemt wel tijd in beslag. De hele procedure, van voorbereiding tot en met operatie, kan wel 12 tot 24 uur en soms zelfs langer duren. Maar uitstellen van de begrafenis of crematie is niet nodig. Die kan doorgaan zoals gepland.

‘Ik heb ook niet het gevoel dat ik door het oog van iemand anders kijk. Ik ben de donor wel enorm dankbaar voor het herstel van mijn zicht. Omdat ik een gezin heb, is het niet alleen voor mijzelf, maar ook voor mijn omgeving een geschenk. Ik ben voorzichtig met mijn oog. Natuurlijk omdat ik er goed mee wil blijven zien, maar zeker ook omdat er een cadeau van iemand in zit, waar ik goed voor moet zorgen.’

— Jolande, ontvanger hoornvlies

Wat gebeurt er na de donatie?

De mensen die organen en weefsels uitnemen voor transplantatie doen dat altijd met veel aandacht voor het uiterlijk van de overledene. Na de operatie hechten ze de wonden zorgvuldig en dekken deze met pleisters af. Bij het opbaren in een uitvaartcentrum of thuis zie je niets meer van de donatie.

Zijn er kosten?

De familie van de donor betaalt uiteraard niets voor de donatie. De ziektekostenverzekeraar van de ontvanger betaalt alle kosten van orgaan- en weefseldonatie.

Naar wie gaan de organen en weefsels?

Organen gaan naar zieke mensen op de wachtlijst. Ook voor sommige weefsels is er een wachtlijst. Het toewijzen van een orgaan of weefsel aan een patiënt gebeurt op basis van medische gegevens. Door te kijken naar bloedgroep, weefseltype, lengte en gewicht zoekt een computer de patiënt die het beste bij het orgaan of weefsel past. Je kunt niet zelf bepalen wie na je dood je organen of weefsels krijgt.

Hoe zit het met wetenschappelijk onderzoek?

Organen en weefsels van donoren zijn alléén bedoeld voor transplantatie. Als ze daar niet geschikt voor zijn, worden ze niet uitgenomen. Soms blijkt pas na de uitname dat een orgaan toch niet geschikt is voor transplantatie. Dan onderzoeken de artsen het orgaan om meer kennis over transplantatie te krijgen. Wil je niet dat je organen voor dit onderzoek worden gebruikt? Dan kun je dat bij het Donorregister aangeven op het formulier *Bezwaar tegen wetenschappelijk onderzoek*, of direct online bij je registratie met DigiD.

Maak een bewuste keuze en leg deze vast

Via internet

Je kunt je keuze online registreren via donorregister.nl. Dat kan met je DigiD, je inlogcode voor de overheid. Je ontvangt binnen enkele weken per post een bevestiging van je registratie. Heb je nog geen DigiD, vraag deze dan aan op digid.nl.

Je kunt ook op donorregister.nl een online donorformulier invullen. Je ontvangt dan een voor ingevuld formulier binnen drie weken per post. Onderteken het formulier en stuur het (zonder postzegel) terug naar het Donorregister.

Papieren donorformulier

Heb je geen internet? Een papieren donorformulier kun je ophalen bij het gemeentehuis. Vul het donorformulier in, en vergeet je handtekening niet. Stuur het (zonder postzegel) op naar het Donorregister. Het adres staat op het formulier. Je ontvangt binnen enkele weken een bevestiging van je registratie.

Na ontvangst van de registratiebevestiging heb je vier weken de tijd om je keuze en gegevens te controleren. Na deze vier weken sta je met je keuze geregistreerd en kunnen artsen je keuze raadplegen in het Donorregister.

Registreren gaat eenvoudig

Je kunt bij registratie kiezen uit vier mogelijkheden:

1. Ja, ik geef toestemming

Ik stel mijn organen en weefsels na mijn overlijden beschikbaar voor transplantatie.

2. Nee, ik geef geen toestemming

Ik stel mijn organen en weefsels na mijn overlijden niet beschikbaar voor transplantatie.

3. Mijn partner of familie beslist

Mijn partner of familie beslist na mijn overlijden of mijn organen en

weefsels beschikbaar zijn voor transplantatie.

4. De door mij gekozen persoon beslist

Ik kies zelf een persoon die na mijn overlijden beslist of mijn organen en weefsels beschikbaar zijn voor transplantatie.

Hoe verander ik mijn keuze?

Je kunt je keuze altijd veranderen, zo vaak als je wilt. Dat kan het makkelijkst via internet met je DigiD. Je kunt ook een nieuw donorformulier invullen, op papier of via internet. Elke keer als je je keuze verandert, krijg je van het Donorregister opnieuw een bevestiging.

Heb je gekozen voor keuze 4 'De door mij gekozen persoon beslist' houd de contactgegevens van deze persoon dan actueel. Als de gegevens van de aangewezen persoon veranderen moet je dit wijzigen in het Donorregister.

Geen adreswijziging nodig

Als je naam of je adres verandert, geef je dat door aan de gemeente. Het Donorregister krijgt dan automatisch de nieuwe gegevens van de gemeente.

Wat gebeurt er met mijn persoonlijke gegevens?

Het Donorregister is 24 uur per dag beschikbaar om iemands keuze na te gaan. Alléén bevoegde artsen of verpleegkundigen mogen dit doen, na het overlijden of vlak daarvoor. Het Donorregister geeft nooit informatie aan anderen en gaat zorgvuldig met je gegevens om. Bij je keuze én bij je persoonlijke gegevens worden de wettelijke richtlijnen rondom privacy altijd gevolgd.

Nederlandse Transplantatie Stichting

Postbus 2304 • 2301 CH Leiden
vragen@transplantatiestichting.nl

☎ 0900 - 821 21 66
op werkdagen van 8.30 tot 19.00 uur

transplantatiestichting.nl

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Augustus 2018